

STÖDDOKUMENT FRÅN SVENSK FÖRENING FÖR OROFACIAL MEDICIN (SOM)
angående specialiseringstjänstgöring i orofacial medicin (OFM) enligt
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tandläkarnas specialiseringstjänstgöring; HSLF-FS 2017:77

Detta dokument är framtaget av Svensk förening för Orofacial Medicin (SOM)/Ämnesrådet. Dokumentet är tänkt att utgöra stöd till de som bedriver ST-utbildning i orofacial medicin och till ST-tandläkare som utbildas inom specialiteten.

Socialstyrelsens målbeskrivningar för orofacial medicin ingår i *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HLSF-FS 2017:11) om tandläkarnas specialiserings-tjänstgöring*. Allt i nedanstående dokument som står i de två första kolumnerna är en del av Socialstyrelsens målbeskrivningar.

Socialstyrelsens prövning av ansökan om bevis om specialistkompetens görs med utgångspunkt från Socialstyrelsens målbeskrivningar, de två första kolumnerna i dokumentet.

Texterna i övriga kolumner utgör rådgivande stödtexter. Texterna i dessa kolumner är tänkta att tjäna som stöd för verksamheterna och används inte av Socialstyrelsen i deras prövning av ansökan om bevis om specialistkompetens. Förslag på **vad** som kan ingå är framtagna av Ämnesrådet i Svensk förening för Orofacial Medicin (SOM). Förslag till **hur** målen kan uppfyllas (generell utbildningsplan) baserar sig på arbete i Samordningsgruppen för ST-utbildningen i orofacial medicin. **De rådgivande stödtexterna ska inte tolkas bokstavligen utan ska ses som nivåbeskrivningar och exempel på vad som kan ingå i ett delområde och hur delmålen kan uppfyllas.**

En individuell utbildningsplan ska enligt HSLF-FS 2017:77 tas fram. Den ska utgå från Socialstyrelsens målbeskrivningar för specialiteten. Verksamhetschefen ska enligt föreskrifterna ansvara för att den individuella utbildningsplanen tas fram i samråd mellan den huvudansvariga handledaren och ST-tandläkaren. Planen ska regelbundet följas upp och vid behov revideras.

Auskultationstjänstgöring planeras under cirka 12 veckor, fördelat under tre år, i den individuella utbildningsplanen. Individuell bedömning för varje ST-tandläkare görs inom vilka delmål auskultationstjänstgöring ska ske och hur länge. Observera att tjänstgöring i odontologisk radiologi och käkkirurgi inte räknas som auskultation.

SOCIALSTYRELSENS FÖRESKRIFTER		RÅDGIVANDE STÖDTEXTER				
MÅL		VAD INNEBÄR DET	HUR KAN MÅLEN UPPFYLLAS			
Delmål	Socialstyrelsens målbeskrivningar (kompetenskrav) för OFM "Strecksatser" enligt HSLF-FS 2017:77	Exempel vad som kan ingå i ett delområde <i>Förslag från Svensk förening för Orofacial medicin (SOM) om hur Socialstyrelsens målbeskrivningar kan tolkas och tillämpas</i>	Generell utbildningsplan <i>Förslag från Samordningsgruppen för ST-utbildning i orofacial medicin</i>	Individuell utbildningsplan <i>Görs för varje ST-tandläkare. Grundas på Socialstyrelsens målbeskrivning</i>	Hur har det kontrollerats <i>att ST-tandläkaren har uppnått varje delmål</i>	
1	Psykologi och psykiatri	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hur psykisk ohälsa och psykiatriska sjukdomar och tillstånd kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med psykisk ohälsa eller psykiatriska sjukdomar eller tillstånd	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> - etiologi, patogenes, symtomatologi och behandling av psykiatriska sjukdomar, t.ex. depressioner, ångest, fobier, tandvårdsrädsla, psykos, ätstörningar, missbruk, beteendestörningar och neuropsykiatriska tillstånd <u>ha färdigheter och förmåga att</u> - självständigt eller vid behov i samarbete med andra professioner, öka patientens förmåga att genomgå tandvårdsbehandlingar - självständigt odontologiskt omhänderta patienter med svåra psykiatriska sjukdomar och svår psykologisk problematik som inte kan omhändertas inom allmäntandvården - samarbeta med andra specialister, stödpersoner, närstående och andra aktörer kring patienten, för ett relevant odontologiskt omhändertagande - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>ha kännedom om</u> - behandlingsinsatsernas konsekvenser för enskild patient	Diplomkurs eller likvärdig kurs i psykiatri Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring Klinisk tjänstgöring under handledning		

			- behandlingsinsatsernas prognos i relation till bakomliggande problematik och medicinering			
2	Odont. om- händer- tagande vid invärtes- medi- cinska sjukdom ar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna bedöma hur invärtesmedicinska sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orala sjukdomar eller tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med invärtesmedicinska sjukdomar eller tillstånd	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> - etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av exempelvis immunologiska, kardiologiska, gastrointestinala, endokrinologiska, lungmedicinska och andra invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> - odontologiskt omhändertar patienter med svåra invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd och odontologiskt förbereda patienter inför medicinsk behandling - utreda, identifiera och värdera risken för spridning av odontogena infektioner hos patienter med svåra invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd - utföra preoperativ utredning för identifiering av odontogena infektionstillstånd inför medicinsk behandling - utföra infektionssanering i munhålan inför ingrepp och behandlingar, där ökad risk för infektionsspridning föreligger - kunna bedöma och ge behandling till patienter som behöver tillgång till sjukhusresurser i samband med tandbehandling - kunna identifiera dentala lesioner och slemhinneförändringar som kan utgöra manifestationer av invärtesmedicinsk sjukdom (t.ex. vid Crohns sjukdom, ulcerös colit och celiaki) - kunna göra riskbedömningar avseende odontologisk läkemedelsanvändning hos patienter med invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd	Diplomkurs eller likvärdig kurs i internmedicin Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring vid internmedicinsk klinik, exempelvis -kardiologi -gastroenterologi -endokrinologi -lungmedicin -njurmedicin -hud Klinisk tjänstgöring under handledning		

			<ul style="list-style-type: none"> - kunna värdera orala diagnoser och tillstånd och odontologiska behandlingsalternativ och deras inverkan på allmäntillstånd och livskvalitet hos patienter med svåra invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <p><u>ha kännedom om</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - behov av riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal				
3	Odontologiskt omhändertagande vid hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna bedöma hur hematologiska eller onkologiska sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orala sjukdomar eller tillstånd – kunna utreda patienter med onkologiska sjukdomar eller tillstånd i munhålan och omgivande vävnader – kunna odontologiskt omhänderta patienter med hematologiska eller onkologiska sjukdomar eller tillstånd	<p><u>uppvisa kunskap och förståelse om</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd och deras behandling, inklusive verkningsmekanismer för t.ex. strålning, cytostatika och biologiska läkemedel <p><u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bedöma och ta hänsyn till inverkan på munhålan av hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd och deras behandling - utreda, diagnostisera, behandla och följa upp odontogena infektioner och andra odontologiska tillstånd hos patienter med hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd inför, under och efter sjukdomsbehandling - odontologiskt förbereda patienten inför tumörbehandling, inklusive infektionssanering av munhålan inför behandlingar där ökad risk för infektionsspridning föreligger - värdera risken för spridning av odontogena infektioner -bedöma odontologiska och medicinska konsekvenser av insatt/beslut om ej insatt odontologisk behandling	Diplomkurs eller likvärdig kurs i internmedicin (se ovan), onkologi , öron-näsa-hals (se nedan) (medicinsk inriktning)	Seminarier	Eventuell auskultationstjänstgöring inom hematologi och onkologi	Klinisk tjänstgöring under handledning

			<ul style="list-style-type: none"> - odontologiskt behandla patienter med svår farmakologisk och patologisk koagulationsstörning - odontologiskt behandla patienter med blodsjukdomar - hantera biverkningar i munhålan relaterade till patientens tumörbehandling - upprätta individuella vårdprogram för att förhindra uppkomst av komplikationer - stödja allmäntandvården i det fortsatta odontologiska omhändertagandet - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <p><u>ha kännedom om</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - behov av riktlinjer om oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal				
4	Odontologiskt omhändertagande vid geriatrika sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om geriatrika sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna bedöma hur geriatrika sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orala sjukdomar eller tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med geriatrika sjukdomar eller tillstånd	<p><u>uppvisa kunskap och förståelse om</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - demografi, normalt generellt och oralt åldrande - etiologi, patogenes, symtom och medicinsk behandling av geriatrika sjukdomar och tillstånd - multisjuklighet, palliativ vård, minnessjukdomar, psykogeriatrisk och ett geriatriskt omhändertagande <p><u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - odontologiskt omhänderta orala konsekvenser och behandlingsproblem hos patienter som inte kan omhändertas i allmäntandvården p.g.a. åldersrelaterade tillstånd och sjukdomar, svåra minnessjukdomar, stora omsorgsbehov och/eller svårbedömt palliativt vårdbehov - samarbeta med tandvård, stödpersoner, närstående samt andra professioner och aktörer kring patienten, för ett relevant oralt omhändertagande - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <p><u>ha kännedom om</u></p>	Diplomkurs eller likvärdig kurs i gerodonti (medicinsk och odontologisk inriktning)	Kurs i odontologiskt omhändertagande vid funktionsnedsättningar (se Delmål 18, 2 dagar)	Seminarier	Eventuell auskultationstjänstgöring vid

			<ul style="list-style-type: none"> - ålderssjukdomarnas progression ur ett prognostiskt perspektiv - det orala tillståndets inverkan på det allmänna tillståndet - den odontologiska behandlingens påverkan på patientens livssituation och livskvalitet - behov och tillämpning av riktlinjer till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal	<ul style="list-style-type: none"> -geriatrisk akutvårdsavdelning (GAVA) -extern verksamhet på vårdavdelning /boende <p>Klinisk tjänstgöring under handledning</p>		
5	Odontologiskt omhändertagande vid neurologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om neurologiska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna bedöma hur neurologiska sjukdomar eller tillstånd hos en patient påverkar orala sjukdomar eller tillstånd – kunna odontologiskt omhändertaga patienter med neurologiska sjukdomar eller tillstånd	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> <ul style="list-style-type: none"> - etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av neurologiska sjukdomar såsom smärttillstånd, degenerativa nervsjukdomar och cerebrovasculära sjukdomar <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> <ul style="list-style-type: none"> - odontologiskt omhändertaga odontologiska tillstånd hos patienter med avancerad neurologisk sjukdom - bedöma och ta hänsyn till inverkan på munhålan av neurologiska sjukdomar och deras behandling - bedöma odontologiska och medicinska konsekvenser av insatt/beslut om ej insatt odontologisk vård - kunna ge ett odontologiskt omhändertagande till patienter med stora behandlingssvårigheter p.g.a. ofrivilliga rörelser, kramper, stelhet och andra problem <u>ha kännedom om</u> <ul style="list-style-type: none"> - det orala tillståndets inverkan på det allmänna tillståndet - den odontologiska behandlingens inverkan på patientens livssituation och livskvalitet	Diplomkurs eller likvärdig kurs i neurologi (medicinsk inriktning) Kurs i odontologiskt omhändertagande vid funktionsnedsättningar (se Delmål 18) Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring i neurologi Klinisk tjänstgöring under handledning		
6	Odontologiskt	Den specialistkompetenta tandläkaren ska	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u>	Diplomkurs eller likvärdig kurs i		

	omhändertagande vid reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar	<p>– uppvisa kunskap om reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd</p> <p>– uppvisa kunskap om hur reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar kan påverka orala sjukdomar och tillstånd</p> <p>– kunna odontologiskt omhänderta patienter med reumatologiska sjukdomar eller tillstånd eller övriga systemsjukdomar</p>	<p>- etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar</p> <p><u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u></p> <p>- odontologiskt utreda patienter med frågeställningen Sjögrens syndrom, inklusive att utföra spottkörtelbiopsier och salivsekretionsmätningar</p> <p>- handlägga, utreda, diagnostisera, behandla och följa upp odontologiska tillstånd och konsekvenser hos patienter med reumatologiska sjukdomar och tillstånd</p> <p>- kunna utföra konsultverksamhet och handledning</p> <p><u>ha kännedom om</u></p> <p>- det orala tillståndets inverkan på det allmänna tillståndet</p> <p>- den odontologiska behandlingens inverkan på patientens livssituation och livskvalitet</p>	<p>internmedicin (se ovan)</p> <p>Seminarier</p> <p>Eventuell auskultationstjänstgöring i reumatologi</p> <p>Klinisk tjänstgöring under handledning</p>		
7	Odontologiskt omhändertagande vid infektionssjukdomar och tillstånd	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <p>– uppvisa kunskap om infektionssjukdomar och infektiösa tillstånd som kan orsaka orofaciala sjukdomar och tillstånd</p> <p>– kunna odontologiskt omhänderta patienter med infektionssjukdomar eller infektiösa tillstånd</p> <p>– kunna bedöma hur infektioner i tänder, munhåla, käkar eller omgivande vävnader hos en</p>	<p><u>uppvisa kunskap och förståelse om</u></p> <p>- etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av lokala och systemiska infektionssjukdomar</p> <p>- risken för resistensutveckling vid antibiotikabehandling</p> <p><u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u></p> <p>- odontologiskt omhänderta patienter där sjukdomen kan utgöra en potentiell smittrisk för personalen</p> <p>- odontologiskt omhänderta orala manifestationer som har samband med generella infektionstillstånd</p> <p>- genomföra fokalutredningar, t ex vid påvisad endocardit eller sepsis</p> <p>- kunna utföra konsultverksamhet och handledning</p> <p><u>ha kännedom om</u></p> <p>- smittrisk hos olika infektionssjukdomar</p>	<p>Diplomkurs i oral mikrobiologi och farmakologi (se nedan)</p> <p>Diplomkurs eller likvärdig kurs i infektionssjukdomar (smittrisk, bakterier, virus, parasiter, prioner, virusinducerad hepatit, TBC, HIV, körtelfeber, herpes, MRSA, Ebola,</p>		

		patient påverkar det allmänna hälsotillståndet – kunna odontologiskt omhänderta patienter med infektioner i tänder, munhåla, käkar eller omgivande vävnader inför medicinsk behandling	- det orala tillståndets inverkan på det allmänna tillståndet - den odontologiska behandlingens påverkan på patientens livssituation och livskvalitet - behov och tillämpning av riktlinjer till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal	multiresistens) Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring vid infektionsklinik Klinisk tjänstgöring under handledning		
8	Öron-, näs- och halssjukdomar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd i öron-, näs- och halsområdet som kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – uppvisa kunskap om hur sjukdomar och tillstånd i öron-, näs- och halsområdet kan interagera med orofaciala sjukdomar och tillstånd	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> - etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av sjukdomar i öron- näs- halsområdet och samband med orofaciala sjukdomar och tillstånd <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> - kunna odontologiskt omhänderta tillstånd av odontogent ursprung som ger symtom i ÖNH-området - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>ha kännedom om</u> - tillstånd som kräver annat specialistomhändertagande, till exempel ansiktspareser, dysfagi och maligniteter i huvud/halsregionen	Diplomkurs eller likvärdig kurs i öron-näsa-hals (ÖNH) Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring inom ÖNH Klinisk tjänstgöring under handledning		
9	Laboratoriemedicin	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om laboratoriemedicinska metoder som har betydelse för behandlingsplanering för patienter som omhändertas inom specialiteten	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> - mikrobiologiska analysmetoder - histopatologiska och cytologiska analysmetoder - relevanta blodanalyser <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> - kunna bedöma behov av samt utföra mikrobiologisk provtagning - kunna bedöma behov av samt ta biopsi från oral vävnad	Diplomkurs eller likvärdig kurs i internmedicin, oral medicin och oral patologi samt oral mikrobiologi och ÖNH Seminarier		

		<ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om laboratoriemedicinska metoder som har betydelse för odontologisk behandling av patienter som omhändertas inom specialiteten – kunna bedöma behov av och initiera laboratoriemedicinska undersökningar för patienter som omhändertas inom specialiteten – kunna bedöma laboratoriemedicinsk undersökningsresultat vid odontologiskt omhändertagande 	<ul style="list-style-type: none"> - kunna bedöma behov av blodanalyser av odontologisk relevans - kunna bedöma behov av cytologisk provtagning - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>ha kännedom om</u> - analysmetoder och provsvar av allmänmedicinskt intresse - provsvar i relation till klinisk odontologisk bild och symtom - provsvar och kunna ge information till patient 	Klinisk tjänstgöring under handledning		
10	Odontologiskt omhändertagande i livets slutskede	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om palliativt omhändertagande i livets slutskede – kunna odontologiskt omhänderta patienter i livets slutskede med beaktande av fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov 	<p><u>uppvisa kunskap och förståelse om</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vård i livets slutskede <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> - odontologiskt omhänderta patienter i livets slutskede för en individuellt anpassad vård med komfort och smärtlindring - ge utbildning och instruktioner till teamet runt patienten - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>ha kännedom om</u> - existentiella aspekter - etiska aspekter - behov och tillämpning av riktlinjer till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal 	<p>Diplomkurs eller likvärdig kurs i gerodonti och onkologi</p> <p>SÖ 5 Etik</p> <p>Seminarier</p> <p>Klinisk tjänstgöring under handledning</p>		
11	Patienter med nedsatt	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna samarbeta med patienter med nedsatt autonomi och deras 	<p><u>uppvisa kunskap och förståelse om</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - funktionsnedsättningar som ger nedsatt autonomi <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> 	<p>Diplomkurs eller likvärdig kurs i gerodonti, psykiatri,</p>		

	autonomi	närstående med beaktande av etiska och juridiska aspekter – kunna samarbeta med personal i vård och omsorg om patienters orala hälsa och behandling med respekt för patienternas självbestämmande och integritet	<ul style="list-style-type: none"> - bemöta och odontologiskt omhändertar patienter med nedsatt autonomi som inte kan omhändertas inom allmäntandvården - bedöma hur tandvården kan anpassas till varje enskild individs förmågor med avseende på patientens kognitiva, psykiska och fysiska förmågor - samarbeta med stödpersoner, närstående och andra aktörer kring patienten, för ett relevant odontologiskt omhändertagande - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>ha kännedom om</u> <ul style="list-style-type: none"> - möjligheter och utmaningar i omhändertagandet ställt i relation till enskild individs förutsättningar och livssituation - etiska och juridiska aspekter - behov och tillämpning av riktlinjer till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal	intermedicin Kurs i odontologiskt omhändertagande vid funktionsnedsättningar (se Delmål 18) SÖ 2 Samhällsodontologi SÖ 5 Etik Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning		
1 2	Patienter och närstående som far illa	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna identifiera tecken på att patienter eller deras barn eller andra närstående far illa samt kunna vidta adekvata åtgärder	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> <ul style="list-style-type: none"> - tecken på att patienter eller deras barn eller andra närstående far illa - bestämmelser och juridiska förhållanden om adekvata åtgärder vid missförhållanden <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> <ul style="list-style-type: none"> - identifiera tecken på omsorgssvikt, kränkningar, övergrepp och missbruk avseende såväl oral hälsa som individens situation i övrigt - kunna samverka med andra specialister och aktörer inom olika sektorer av tandvård, hälso- och sjukvård och socialtjänst <u>ha kännedom om</u>	Kurs SÖ 2 Samhällsodontologi SÖ 6 Mångfald och jämlikhet Seminarier		

			<ul style="list-style-type: none"> - diskrimineringslagens (SFS 2008:567) ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter - krav enligt socialtjänstlagen (SFS 2001:453) att genast anmäla till socialnämnden vid misstanke om att ett barn far illa			
1 3	Slemhinneförändringar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om etiologi till samt patogenes och histopatologi vid orala slemhinneförändringar – uppvisa kunskap om symtom på samt diagnostisering av orala slemhinneförändringar – kunna utreda, diagnostisera och prognostisera patienter med orala slemhinneförändringar – kunna omhänderta patienter med orala slemhinneförändringar	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> <ul style="list-style-type: none"> - orala slemhinneförändringars, bensjukdomars och spottkörtelsjukdomars etiologi, patogenes, symtomatologi, histopatologiska bild, behandling och prognos <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> <ul style="list-style-type: none"> - odontologiskt omhändertaga orala slemhinneförändringar, till exempel premaligna förändringar, reaktiva nybildningar, orala manifestationer av systemsjukdomar, läkemedel och medicintekniska produkter - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>ha kännedom om</u> <ul style="list-style-type: none"> - olika behandlingsalternativ i förhållande till ställd diagnos - misstanke om orala maligna förändringar - behov av att involvera och remittera till annan odontologisk eller medicinsk specialitet	Diplomkurs eller likvärdig kurs i oral medicin och oral patologi samt oral mikrobiologi och ÖNH Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning		
1 4	Radiologi	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om metoder inom radiologi som har betydelse för behandlingsplanering för och odontologisk behandling av	Se Socialstyrelsens strecksatser	Diplomkurs eller likvärdig kurs i odontologisk radiologi		

		patienter som omhändertas inom specialiteten – kunna bedöma radiologiska undersökningsresultat vid odontologiskt omhändertagande av patienter som omhändertas inom specialiteten		Tjänstgöring vid klinik för odontologisk radiologi och/eller deltagande i radiologisk bedömning vid terapimöten/röntgenronder med andra odontologiska specialiteter		
1 5	Anestesi och sedering	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om metoder inom anestesi och sedering – kunna bedöma behov av anestesi och sedering vid odontologiskt omhändertagande – kunna tillämpa metoder för sedering som ett led i odontologiskt omhändertagande – kunna odontologiskt omhänderta patienter som är sederade eller under narkos	<u>uppvisa kunskap och förståelse om anesthesiologiska principer och tillvägagångssätt för</u> - narkos (generell anestesi) - lustgassedering - peroral sedering - intravenös sedering <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> - ombesörja för patienten lämplig sederingsform - tillsammans med patienten, den medicinska professionen, närstående och andra relevanta professioner utreda och planera förutsättningarna för tandbehandling i fullnarkos - värdera möjligheter och begränsningar i det odontologiska behandlingspanoramats vid behandling under sedering eller narkos ur kliniska och etiska perspektiv - bedöma och behandla odontologiska problem hos långtidssövda patienter - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>ha kännedom om</u> - speciella etiska och juridiska aspekter av vård på en tillfälligt icke-autonom individ	Kurs i lustgas-sedering Eventuell auskultationstjänstgöring vid anestesiavdelning Klinisk tjänstgöring i behandling under sedering/narkos under handledning		

			- möjligheter och utmaningar i omhändertagandet ställt i relation till enskild individs förutsättningar och livssituation			
1 6	Läkemedel	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hur läkemedelsbehandling kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna anpassa en specifik läkemedelsbehandling till en patients övriga läkemedelsbehandling och hans eller hennes samtliga sjukdomar eller tillstånd	<u>uppvisa fördjupad kunskap och förståelse om</u> - farmakologiska principer (farmakokinetik och farmakodynamik) - vilka läkemedel som får användas i tandvården - generella läkemedelsbiverkningar och interaktioner <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> - handlägga, utreda, diagnostisera, behandla och följa upp orala biverkningar av läkemedel och medicintekniska produkter - handlägga förändrad läkemedelsdosering i tandvården till patienter som p.g.a. ålder, sjukdom eller andra tillstånd tar upp, metaboliserar och utsöndrar läkemedel på ett avvikande sätt - kunna värdera patientens läkemedelslista - kunna utföra konsultverksamhet och handledning	Diplomkurs eller likvärdig kurs i farmakologi Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning		
1 7	Oralmotorisk dysfunktion	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd som kan ge upphov till oralmotorisk dysfunktion – uppvisa kunskap om diagnostisering och behandling av oralmotorisk dysfunktion – kunna odontologiskt omhänderta patienter med oralmotorisk dysfunktion	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> - oralmotorisk dysfunktion t.ex. hos patienter inom habiliteringen eller efter stroke, sväljningsbesvär, tracheostomier <u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> - odontologiskt omhändertar patienter med sväljningsbesvär eller andra likartade problem där svårighetsgraden är så uttalad att den odontologiska behandlingen inte kan utföras i allmäntandvården - tillsammans med patienten vid behov samverka med logoped, andra specialister, stödpersoner, närstående och andra aktörer - kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>ha kännedom om</u>	Diplomkurs eller likvärdig kurs i oral motorik Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning		

			<ul style="list-style-type: none"> - behov av oralmotorisk träning - behov av oralmotoriska hjälpmedel				
1 8	Odontologiskt omhändertagande vid medicinska, fysiska, psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – kunna bedöma hur funktionsnedsättningar hos en patient interagerar med orofaciala sjukdomar eller tillstånd – kunna diagnostisera orofaciala sjukdomar och tillstånd hos patienter med medicinska, fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar – kunna göra en behandlingsplanering som är anpassad efter en patients särskilda förutsättningar och behov – kunna odontologiskt omhänderta patienter som har medicinska, fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar	<p><u>uppvisa kunskap och förståelse om</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vad medicinska sjukdomar och tillstånd, fysiska, psykiska och kognitiva funktionsnedsättningar och geriatriska tillstånd liksom farmaka innebär avseende oral hälsa och hur de kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd <p><u>ha färdigheter och förmåga att självständigt</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - odontologiskt omhänderta patienter med ovanstående sjukdomar och tillstånd - tillämpa odontologiska vårdprogram - tillämpa relevanta vårdprioriteringar och anpassade vårdambitionsnivåer ställt i relation till både den enskilda individens och aktuell vårdorganisations förutsättningar - ge patienter vägledning i fråga om levnadsvanor med utgångspunkt i deras orala hälsa - ge råd om anpassade individuella hjälpmedel för munvård - samverka med relevanta aktörer för ett till individen anpassat odontologiskt omhändertagande <p><u>ha kännedom om</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - betydelsen av odontologiska vårdprogram för olika tillstånd - vikten av till patientgrupperna anpassade rutiner för daglig munvård - vikten av samverkan med vårdpersonal - betydelsen av och samspel mellan nutritionsproblem och den orala hälsan	Kurs i odontologiskt omhändertagande vid funktionsnedsättningar (2 dagar)	Kurs eller seminarium med dietist om nutritionsproblem	Kurs i Sällsynta diagnoser	Seminarier eller kurser efter individuell bedömning i kariologi, parodontologi, protetik, bettfysiologi, implantatvård Klinisk tjänstgöring vid käkkirurgisk klinik under handledning i upp till 2 månader (indiv. bedömning)

DETTA DELMÅL SAKNAS F.N.

D e l m å l X	Medfödda eller förvärvade funktionsnedsättningar (kognitiva/utvecklingsstörning/sällsynta diagnoser och fysiska funktionsnedsättningar)	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hur funktionsnedsättningar och sällsynta diagnoser kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med funktionsvariationer och sällsynta diagnoser	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> - kognitiva funktionsnedsättningar, sällsynta diagnoser (små och mindre kända handikappgrupper), neuropsykiatriska tillstånd, medfödda neurologiska tillstånd, medfödda eller förvärvade hjärnskador, neuromuskulära sjukdomar, fysiska funktionsnedsättningar - ha kännedom om organisationen av omsorg till omvårdnadsberoende och funktionsnedsatta individer <u>ha färdighet och förmåga att självständigt</u> - samarbeta med stödpersoner, närstående och andra aktörer kring patienten, för ett optimalt odontologiskt omhändertagande - bemöta, odontologiskt behandla och följa upp patienter med medfödda och förvärvade funktionsnedsättningar som inte kan omhändertas inom allmäntandvården - bedöma patientens kognitiva, psykiska och fysiska förmågor och hur tandvården kan anpassas till varje enskild individs förmågor - bedöma behov av sedering, fullnarkos, 1000-inlärning eller andra behandlingsmetoder - bedöma behovet av oralmotorisk träning. <u>ha kännedom om</u> - möjligheter och utmaningar i omhändertagandet ställt i relation till enskild individs förutsättningar och livssituation - behandlingsinsatsernas prognos och konsekvenser för enskild patient i relation till bakomliggande problematik och medicinering - vårdorganisatoriska förutsättningar	Kurs i Sällsynta diagnoser Kurs, odontologiskt omhändertagande vid funktionsnedsättningar (se Delmål 18, 2 dagar) Seminarier Auskultation Klinisk tjänstgöring		
---------------------------------	---	---	--	--	--	--

Exempel på löpande dokumentationsskyldigheter för ST-tandläkaren

- **Uppföljning av kurser, seminarier**
Kursintyg: ST-tandläkaren uppvisar detta för handledaren
Deltagande i seminarier: ST-tandläkaren dokumenterar
- **Uppföljning av auskultationstjänstgöring**
ST-tandläkaren ser till att få ett undertecknat intyg av den för auskultationstjänstgöringen ansvariga handledaren
- **Uppföljning av patientverksamhet**
Loggboken sköts av ST-tandläkaren
- **Handledning och handledningssamtal (dokumenteras)**
Handledningssamtal ska vara inplanerade och dokumenteras. Kort minnesanteckning ska föras, sköts av ST-tandläkaren
- **Klinisk handledning/instruktioner**
Klinisk handledning sköts löpande i klinisk vardag och vid terapidiskussioner/möten
- **Kontinuerliga bedömningar enligt överenskomna metoder**
Bedömningar enligt särskilda mallar ska ske inplanerat och dokumenteras. ST-tandläkaren tar initiativet
- **Delmålsredovisning**
Redovisning av uppfyllda delmål och hur det kontrollerats dokumenteras fortlöpande av ST-tandläkaren
- **Dokumentationen** ska arkiveras av ST-tandläkaren